

Tudi ne smemo pozabiti, da smo kot duhovniki v službi Cerkve. Ta se v naši dobi obnavlja na vesoljnem cerkvenem zboru. Vsa obnova gre v to smer, da bi se služabnikom Cerkve vtisnil v dušo Kristusov duhovni lik. Tako bomo postali drugi Kristus, kar po posvečenju smo, tudi po duhu in se bomo spoprijeli z vsemi problemi, ki jih stavi pred nas čas.

FILIP KAVČIČ

DUŠOBRIŽNIK KAO ISPOVJEDNIK

Velika je moć milosrđa u svećeniku, da može oprostiti sve grijehе. Kad je Isus uskrsnuo, došao je među sakupljene svoje učenike i rekao im: »Mir vama!« Onda im je pokazao svoje ruke, svoje probodeno Srce, dahnuo i izgovorio ove riječi: »Primitе Duha Svetoga. Kojima oprostite grijehе, bit će im oprosteni, a kojima zadržite, bit će im zadržani« (Iv 20, 23). Ovim riječima ispunio je ono, što je prije navijestio: »Što god svezete na zemlji, bit će svezano i na nebu, i što god razriješite na zemlji, bit će razriješeno i na nebu« (Mt 18, 18). Ovu vlast dobivaju svećenici kod ređenja.

Ta vlast je božanska. »Tko može oprostiti grijehе, osim Boga?« (Mrk, 2, 7). Svećenici »primišе vlast, koju Bog nije dao ni anđelima ni arhanđelima. Niti je njima rečeno: Što god svezete . . . itd., što god svećenici na zemlji čine, to Bog na nebu potvrđuje« (Sv. Ivan Zlatousti). »Optužbu savjesti dosta je samo svećenicima kazati u tajnoj ispovijedi« (Sv. Leon Veliki). I svojom presudom svećenik zatvara pakao, otvara raj, vraća milost, daje mir, duše čini radosnima, na nebu prouzrokuje veselje: »Bit će veselje na nebu radi jednog grijешnika, koji čini pokoru . . .« (Lk, 15, 7).

Osim svetog reda i jurisdikcije svećeniku je potrebno za ispovijedanje *znanje, naobrazba i razboritost*, »jer vrši službu suca i liječnika« (Rim. Kat). Obavlja i službu učitelja, jer mora poučavati i opominjati pokornika. On je i otac, jer očinski treba primiti pokornika, kome kao liječnik mora pružiti pomoć, da postigne milost i život. Tako velike i teške službe ne može kako treba ispuniti, ako ne svijetli svetošću života i očinskom dobrotom.

Dušobrižnik je dužan *ex iustitia* saslušati ispovijed svojih pokornika, kad god oni to razborito traže. Ili sâm osobno ili

preko drugoga. To je teška obligacija: jer za tu službu se obavezaovao primajući dušobrižničku službu, kao da je učinio pogodbu s povjerenim vjernicima, koji ga uzdržavaju i čast mu iskazuju kao Božjem namjesniku. Ovaj zakon veže biskupe i župnike u pogledu vjernika. Sv. Karlo Boromejski veli: »Griješi onaj župnik, koji pokazuje da je zlovoljan i da mu je teško, kad treba ispovijedati, osobito ako ga zovu bolesnici, kojima mora odmah i u svako vrijeme priskočiti u pomoć«. Svećenici, koji nisu dušobrižnici, kadkad su dužni ispovijedati ex caritate, koja obvezuje pomoći bližnjemu, koji se nalazi u duhovnoj potrebi. Pravi svećenik ne radi samo ono, što je strogo obvezan, nego gdje god može čini dobro dušama i radi da proslavi Boga.

Ispovjednička služba djelo je *strpljivosti i dobrote*. Ispovjed traži pouzdanje pokornika, a pouzdanje će imati, ako je ispovjednik pun dobrote. Zato neka strpljivost ispovjednikova bude posebno velika i očinska: da nikog ne isključuje, da je stalna i u podmakloj dobi, nek je nadnaravna, da je ne mogu ukloniti nikakve pogibelji, umornosti, nepravde. Sv. Alfonz Liguori, zaštitnik moralista i ispovjednika, opominje: »Neka ispovjednik pokazuje veliku gorljivost i ljubav primajući sve dobrostivo, jer kod Boga ne postoji acceptio personarum. Što više, neka još dobrostiviji bude primajući grešnike opterećene mnogim grijesima. Da nikoga ne preplaši, da ne bi možda zatajili svojih teških grijeha. Neka sve dobrostivo i hrabro disponira za odrješenje. Nepoučene neka pouči. Ako je koji nedostojan za odrješenje, ipak neka s njim postupa obazrivo i lijepo i neka ga opomene blagim riječima, s mnogo ljubavi, da tako pripravi put Srcu Isusovu u njegovo srce i da mu tako pripravi put u nebo«.

Ispovjednička je služba veliki dar i blago, ali i velika dužnost. Zato je opasno to blago sakriti radi besposlice i lijenosti ili radi kojeg drugog bezrazložnog izgovora. Sv. Alfonz veli: »Ne vidim, kako oni svećenici, koji zbog lijenosti izbjegavaju ovu dužnost, mogu biti mirni u savjesti, i opravdati se pred Bogom, koji im predbacuje, što su nevjerni u službi i što ih čeka osuda, jer su sakrili svoj talenat, povjereno blago... Neka ne govore ovakvi svećenici, da su dosta ispunili svoju obavezu, ako na drugi način pomažu vjernike, naime poukom, opomenom, molitvom — a da im ne pruže priliku za ispovjed. Treba im pomoći u onim stvarima, koje su im najpotrebnije za vlastito spasenje. Ako je bliženju potrebna hrana, treba mu pružiti hranu, a ne odijelo... Ova služba ne temelji se na jednostav-

nom motivu ljubavi, nego je stroga dužnost dušobrižnikova« (Sv. Alfonz: Homo apostolicus).

Potrebni uvjeti za ovu svetu službu:

1. *Znanje*, koje sveti Franjo Saleški nazivlje osmim sakramentom crkvene hijerarhije. Pijo XI. u apostolskoj konstituciji od 13. lipnja 1933. piše: »Neka ispovjednici nikad ne prekidaju studij moralne teologije, jer je znanje moralnog bogoslovlja ispovjednicima bezuvjetno potrebno, a lako se zaboravlja.«

Sv. Alfonz tvrdi, da je u stanju osuđenja onaj ispovjednik, koji se usuđuje ispovijedati bez dostatnog znanja. Bez tog znanja ispovjednik se izlaže pogibelji, da svoju svetu službu rđavo obavi vrijeđajući svetost sakramenta i nanoseći štetu pokorniku. Manjak znanja ne može se nadoknaditi naravnom sposobnosti ni iskustvom. Ovo samo pomaže znanju, a ne može zamijeniti potrebno znanje. Zato ispovjednik neće nikad propustiti priliku da se ne bi bavio studijem moralne teologije, jer iz toliko raznih stvari međusobno različitih, koje spadaju u ovu nauku, mnoge stvari, iako su toliko puta pročitane, jer se rijetko događaju, s vremenom se zaborave. Zato ih je potrebno uvijek obnavljati« (Cfr. Homo apostolicus).

Zato teško griješi ispovjednik, koji ispovijeda, ne poznajući moralne teologije. Ne ispričaje ga, što ima za to odobrenje Ordinarija. Odobrenje pretpostavlja potrebno znanje, a ne ulijeva ga. Griješio bi, tko bi dao ispovjednu vlast nedostojnom svećeniku, jer tako biva sudionik njegova grijeha. Griješio bi teško i sam pokornik, koji bi se povjerio ispovjedniku, za koga bi znao, da nema znanja, koje bi bilo potrebno u njegovu slučaju. Benedikt XV. u apostolskoj Bulli veli: »Sufficit generatim scientia mediocris, illa scilicet, quo instructus in casibus ordinariis prudens iudicium immeritate fesso possit et in casibus difficilioribus sciat saltem dubitare et cum debita venia doctores consulere.« Još više se traži znanje za ispovjednike učenih ljudi, za izvanredne vrste pokornika.

2. *Razboritost*. Ispovjednička služba ima mnogo poteškoća i opasnosti: »Ars artium est regimen animarum« (Sv. Grgur Veliki). Potrebna je zato ispovjedniku velika razboritost, da ne bi naškodio pokornicima ili sebi samom ili općem dobru: a) razboritost u izboru priznatih mišljenja, da s jedne strane spasi dušu izbavljajući je od grijeha, a s druge strane da pobožne vjernike vodi na put savršenstva; b) razboritost, da ne bi svojim vjernicima ograničavao slobodu: griješio bi svećenik, koji ne bi dao potpunu slobodu svakome, da se slobodno ispo-

vjedi kod koga želi (Cfr. Sv. Alfonz: Homo apostolicus); c) razboritost u ispovijedanju ženskih osoba. Potrebne su opreznosti, koje navode učitelji duhovnog života, a koje i sama Crkva sugerira ili propisuje: da svećenik ne ispovijeda bez velike potrebe ženske osobe prije zore ili iza večernjeg sumraka, napose ne bez svjedoka; osobito mlađe ženske osobe, u kojem slučaju » neka radije bude kratak i strog, nego previše prijazan i familijaran«; neka uopće izbjegava svaku familijarnost izvan ispovijedi. Ne manje treba se čuvati onih ženskih osoba, koje su svetije, jer po svjedočanstvu sv. Tome Akvinskoga »quo sanctiores et juniores sunt, eo magis mentem alliciunt«; d) razboritost, da ne bi uvodili kakve posebice kod ovog sakramenta, nego da se drže svih propisa, da ne govore preglasno, da ne dopuštaju pokornicima da se opravdavaju ili da druge optužuju, da pazi najstrože na sigillum sacramentale; e) ako kojoj duši treba posvetiti veću brigu, nek se svećenik sjeti, da je drugo briga, a drugo nepotrebno trošenje vremena jednima, a žurba kod drugih, što može biti i opasno; razboritost u pitanjima za potpunost ispovijedi, u opomenama i pouci, u odgađanju odrješenja koji put, a napose pazeći na sigillum sacramentale . . .

3. *Bezprijeckornost života*: »Neka bude dostojnih ispovjednika, nastat će potpuna obnova svih kršćana« (Sv. Pijo V). — »Kad se kaže bezprijeckornost, dobrota, ne razumijeva se samo stanje milosti, nego pozitivna dobrota, koja dolikuje ispovjedniku . . ., a tu dobrotu neće postići nikad onaj svećenik, koji nije najveći prijatelj molitve i svagdanjeg razmatranja, jer drugim putem svjetlo i potrebne milosti za ovu službu (koje bi se bojali i sami anđeli) ne može nitko dobiti« (Sv. Alfonz, Praxis confessarii).

»Nema sumnje, kad bi svi ispovjednici imali onakvo znanje i provodili onako svet život, kakav traži sveta ispovjednička služba, da svijet ne bi bio u oceanu grijeha niti bi se pakao napunjavao tolikim krštenim dušama« (Sv. Alfonz).

Neka u ispovjedniku obiluje ljubav, ljubav strpljiva i dobrostiva, velika i iskrena. Ova se ljubav neizmjerne razlikuje od đavolske zlobe, koja navodi na zlo, ad turpia. Sollicitatio ad malum est sacrilegium et turpis abusus confessionis. Neka Bog istrijebi takve zločine za uvijek!

4. *Ispovjednik mora biti milosrdan i dobrostiv prema zalutalima*: »Milosrđe hoću, a ne žrtvu!« (Mt. 15, 2). Svećeniku je kao pastir potreban radi grešnika kao i Krist: »Nisam došao zvati pravednike nego grešnike« (Mt. 15, 13). — »Ne trebaju

zdravi liječnika, nego bolesni« (Mt. 10, 13). O tome nas uči i parabola o pastiru, koji ima stotinu ovaca, i kad jednu od njih izgubi, ostavlja dvadeset devet u pustinji i odlazi da traži izgublenu, dok je ne nađe (Cfr. Lk 15, 3--7). Isus je prijatelj grešnika i grešnici su ga s pouzdanje tražili: »Dolazili su k njemu carinici i grešnici, da ga čuju, a farizeji i književnici su mrmrljali govoreći: »Ovaj prima grešnike i jede s njima« (Lk 15, 1).

5. Isus *brižno* traži grešnike. Žena, koja je izgubila drahmu, sa svom brigom je traži. Taj primjer iznosi Božanski Učitelj. Zato i u župi treba sve pokrenuti na posao za obraćenje grešnika: pobožne duše za sve vjernike, žene za svoje muževe, djecu za roditelje, roditelje za djecu, redovnike i redovnice da mole za one, koji su zalutali. Što više sve treba potaknuti, da sa svoje strane učine sve što mogu, da se ljudi izmire s Bogom. Osobito ako se radi o bolesnicima ili o ljudima *spectatae conditionis* ili kad je vrijeme za uskrsnu ispovijed i pričest. A sam dušobrižnik posebno će muškarcima pružiti najzgodniju priliku za to. Pripremat će primjerene propovijedi i potražiti će pomoć drugih svećenika.

6. Isus prima grešnike *dobro*. Otac rasipnog sina stavlja se dušobrižniku pred oči kao primjer, koji treba nasljedovati. Njegova dobrostivost izgleda bezgranična, ali to je slika dobrote Isusa Krista, koji je za nas trpio i grijehe naše nosio i molio za one, koji su ga razapinjali. Tu neka svećenik ispovjednik vidi, kako će postupati:

a) s pokornicima, koji nisu disponirani, da dobiju odrešenje: Fortiter kod pripravljanja, suaviter u pogledu dispozicije. Rimski Obrednik veli: Ispovjednik mora napore paziti na ovo troje: saslušati grijehe, neka prosudi njihov broj i veličinu, a zatim neka pokornika prikladno ukori i očinski opomene, te ga krepkim riječima sklone, da se pokaje i skruši. Potaknut će ga da se popravi i počne bolje živjeti, i dat će mu lijek, kojim će ustrajati da ne griješi (crr. Rim. Obrednik, str. 79).

Onima, koji su disponirani, dat će odrješenje, a onima, koji sigurno nisu disponirani, odgodit će odrješenje, ali u svakom slučaju neka to čini u ljubavi za spas duša.

b) s prigodnim grešnicima (*occasionarii*), koji ljube pogibelj i koji će lako u pogibelji poginuti. Prigodnici moraju izbjegavati griješnu prigodu, ako je bijeg moguć, ili u protivnom

bližu prigodu učiniti daljnjom, upotrijebivši za to efikasna sredstva. Ispovjednik mora paziti da ne bi postao nerazboriti sudionik (complex) grijeha.

c) s grešnicima iz običaja i recidivima, kojima su potrebni efikasni lijekovi za spasenje, ali ipak treba s njima postupati dobrotivo, da ne upanu u očaj.

d) sa skrupuloznima, koji su često disciplina et cilicium confessarii. Njihov je lijek, jedini lijek — pokornost, poslušnost ispovjedniku, ali do toga se dolazi s teškom mukom. Ipak svećenik ima znati, kako je teško takvo stanje.

e) s pobožnim pokornicima: »Bogu je veoma drago, da se duše izgrade, kako bi se njemu sasvim predale...« (Sv. Alfonz, Praxis confessarii).

7. Ispovjednik mora razboritošću i ljubavlju in foro interno pomagati pokornike, da usklade svoj život prema Evandelju, a in foro externo će sve učiniti, da se duše in foro interno što boljim plodom okoriste:

a) djecu, koju poučaje, u određene dane pozivat će na ispovijed, gdje će ih s blagošću primiti, da ne bi iz straha štogod prešutjeli, opomenama i primjerima utvrđivati, da unaprijed ne padaju, pomagat će ih, da probude pravo pokajanje.

b) brinut će se za mladež — mušku i žensku na poseban način. Pazit će budno, da se mladež sačuva od pokvarenosti svijeta, da ostane nepovrijeđena u duševnoj i tjelesnoj čistoci. Najbolji lijek je često primanje ispovijedi i pričesti. Ako se mladež nalazi pred izborom zvanja, treba je razborito upozoriti, da ne pane u zabludu.

c) zaručnike i bračne drugove učit će, da je sakrament ženidbe velika svetinja kao i drugi sakramenti. Iz svetog ženidbenog života dolazi svako dobro za obitelji i ljudsku zajednicu. Ako se u bračnom životu griješi, nastat će prokletstvo za obitelj i cijelo ljudsko društvo.

d) posebnu brigu treba imati prema bolesnicima i umirućima, jer »kod Boga nema većeg djela ljubavi, koje bi vodilo do spasenja duša, kao što je umirućeg pripraviti pred smrt, da sveto umre, da se riješi grijeha i da se dočepa Božje milosti i pomilovanja. U smrtnom času, o kojem ovisi cijela vječnost, paklene sile su jače, a sile bolesnikove slabije« (Sveti Alfonz, Praxis confessarii). Neka ispovjednik k bolesniku dolazi spreman, neka ga strpljivo pomaže, često pohada i do izdahnuća, ako je moguće, da bude uza nj.

Dušobrižnik će često pogledati u rubrike Rimskog Obrednika, gdje se govori o sakramentu ispovijedi i o ispovjedniku.

Isto tako neka nastoji uvijek izmoliti i molitve, koje je Crkva za ispovjednike izabrala, kad god pođu ispovijedati. A kad se prerade obredi i obrasci pokore, da jasnije izraze narav i učinak sakramenta (Uredba o svetom bogoslužju 72), neće ni to zanemariti.

Prema »Bonus Pastor« priredio:

Dr SREČKO BOŠNJAK

PSALAM 94 (95)

I ovaj je Psalam bez naslova,¹ pa stoga iz samog proučavanja teksta moramo nagađati prigodu, kojom je spjevan, kao i cilj.

Moramo ga ubrojiti među Psalme posvećenja jer se bavi istinom, koja je usko povezana sa samom činjenicom posvećenja. Psalmista, naime, pozivlje Izraelce da iskažu svoje štovanje, prožeto najdubljim osjećajima nutarnje uvjerenosti smjernosti, prema Yahweh-u, njihovog Boga, ali ujedno i Bogu i Stvoritelju svega svijeta i svih ljudi, i da ga izaberu za svoga kralja.

St. 1—2

1. *Dodite, svečano kličimo Yahweh-u, * plješćimo i uzvikujmo Stijeni, svome Spasitelju;*

2. *Pristupimo bez oklijevanja k Njemu s iskrenim izjavama, * uz oduševljeno sviranje i pjevanje glasimo o njemu:*

1. »Dodite, svečano kličimo Yahweh-u.« Izvornik ima riječ *n^orann^ena(h)*, koju LXX prevode s *agalliazomai* kao i riječ *'alas*, skakati od radosti (Vulg.: *exsultemus*). Sv. Jeronim prevodi svagdje prvu riječ s *laudare* (slaviti vanjskom svečanošću), a drugu s *exsultare*, dajući tako svakoj njezino pravo značenje. Današnji prevodioci daju prvoj riječi različita značenja: pjevanja, slavljenja, pljeskanja itd., a drugoj radovanja ili poskakivanja. Mi smo stavili *svečano kličimo* jer Psalmista pozivlje na svečanost proglašenja Yahweh-a kraljem.

»Plješćimo i uzvikujmo Stijeni, svome Spasitelju« Hebr. riječ *nari'a(h)* LXX i sv. Jeronim prevode s *jubilare*, današnji egzegete s *klicati* (*acclamare*).²